

Sosyal Güvenlik Kurumu’nun 2020/20 sayılı Genelgesi ile 10 özellik arz eden sorulara cevaplar..

Mahmut Çolak

İş ve Sosyal Güvenlik Danışmanı

24 Haziran 2020

180 sayılı Sirkülerimiz ile, SGK Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan 18 Haziran 2020 tarihli 2020/20 sayılı İşveren İşlemleri Genelgesi’ne genel olarak yer vermiş idik. Bu Sirkülerimizde ise özellikle ilk etapta dikkat çeken 10 hususa soru cevap olarak yer vereceğiz.

Soru-1: İşverenin işçisine noterde işlem yapma yetkisi vermesi işçiyi 5510 sayılı Kanuna göre “işveren vekili” kılar mı?

Cevap-1: SGK mevzuatında; işveren vekili sayılmak için işin veya görülen hizmetin bütününe yönetmek ve işveren ad ve hesabına hareket etmek unsurlarının birleşmesi gerekmektedir.

İşveren vekili 5510 sayılı Kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı işveren ile birlikte müştereken ve müteselsilen sorumlu olacaktır. İşveren vekili bu doğrultuda, 5510 sayılı Kanunda belirtilen ve işverenin sorumlu kılındığı belgelerin, beyannamelerin verilmesi, primlerin ödenmesi yükümlülüklerinden dolayı işverenle birlikte müştereken ve müteselsilen, mali ve hukuki anlamda sorumlu sayılacaktır. Yine işveren vekili ödenmeyen prim borcu ve buna bağlı olan borçlardan tıpkı işveren gibi sorumlu olacaktır. Sosyal güvenlik denetmenleri veya sosyal güvenlik müfettişlerince yapılan tespitlerde ve işyerinde tutulan tutanaklarda işveren hazır değilse işveren vekili muhatap tutulacaktır.

Yönetimde bir görev verilmemiş ise salt temsil yetkisi verilen kişiler işveren vekili olarak kabul edilemez. Örneğin; bir işçisine, muhasebecisine ya da herhangi bir kişiye sadece bankadan para çekme, e-Sigorta kullanıcı kodu ve şifresi alma ve kullanma veya noterde işlem yapma vb. gibi verilen vekâletname tek başına o kişiyi “işveren vekili” yapamayacaktır.

Soru-2: İşverene ait depolar 5510 sayılı Kanuna göre işyeri sayılır mı?

Cevap-2: Sorunun cevabını bir örnek ile açıklayalım. Merkezi Ankara’da bulunan ve burada 6 sigortalı istihdam eden firma, İzmir ve İstanbul’da iki şubeye sahip ve her bir şube de 5 kişi çalıştırmaktadır. Firma İzmir ve Ankara’da iki depoya sahiptir ancak buralarda sigortalısı

bulunmamaktadır. Söz konusu firmanın sigortalı sayılanları çalıştırdığı merkezi ve iki şubesi Sosyal Güvenlik Kurumu açısından işyeri niteliğine sahip olacak iken sigortalı çalıştırmadığı iki deposu işyeri sayılmadığından Sosyal Güvenlik Kurumu açısından işyeri niteliğine sahip olmayacaktır. Bu nedenle, bu depoların SGK' ya işyeri bildirgesi ile bildirim yapılmayacaktır.

Soru-3: İşyeri bildirgesinde belirtilen sigortalı sayısının altında veya üstünde bildirim yapılması durumunda işveren hakkında ne gibi işlem yapılır?

Cevap-3: İşyeri bildirgesinde çalıştırılmaya başlanılacak sigortalı sayısı alanında belirtilen sigortalı sayısının altında bildirimde bulunulduğunun tespit edilmesi halinde konuya ilişkin ihbar ve şikayet olmaması halinde herhangi bir işlem yapılmayacaktır. Örneğin; (B) Ltd. Şti. tarafından 03/09/2018 tarihinde sigortalı çalıştırılmaya başlanılacak işyerine ilişkin işyeri bildirgesi aynı tarihte SGK' ya gönderilmiştir. Söz konusu işyerinde çalıştırılmaya başlanılacak sigortalı sayısı 2 olmasına karşın çalıştırılmaya başlanılacak sigortalı sayısı alanına 3 olarak girilmiştir. Söz konusu durumun ilgili SGK ünitesi tarafından tespit edilmiş olması halinde konuya ilişkin bir ihbar ve şikayet olmaması halinde herhangi bir işlem yapılmayacaktır.

Soru-4: İşyeri bildirgesi verilmesine rağmen işe giriş bildirgesinin verilmeyerek sigortalı çalıştırmaktan vazgeçilmişse yapılacak işlem nedir?

Cevap-4: İşyeri bildirgesinde çalıştırmaya başlanılacak sigortalı sayısı belirtildiği halde SGK' ya sigortalı işe giriş bildirelerinin verilmeyerek sigortalı çalıştırılmaması halinde ise konuya ilişkin bir ihbar ve şikayet olmaması kaydıyla işverenin SGK' ya yazılı olarak müracaat etmesi şartıyla işyeri dosyası işlemde kaldırılacaktır.

Soru-5: Temizlik, güvenlik ve taşıma gibi ihaleli işlerin işverene ait mevcut işyerinden yapılabilmesinin şartları nelerdir?

Cevap-5: Yeniden işyeri dosyası tescil ettirilmeksizin mevcut olan işyeri dosyasından işlemlerin yürütülebilmesi için aşağıdaki şartların bir arada gerçekleşmesi gerekmektedir.

- Aralarında yapılan sözleşme ile verilen veya 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunları dahil olmak üzere ihale edilen güvenlik, temizlik, taşıma ve benzeri nitelikteki hizmet alımı işinin yapıldığı bir işyeri dosyanın bulunması.
- İşverenin yazılı talebinin olması.
- İşin aynı işverene verilmesi.
- Mevcut dosyadan yapılan iş ile söz konusu dosyadan yapılmaya devam edecek işin iş kodu aynı olması.

- Yeni işin aynı işverene tekraren sözleşmeyle verilmiş veya ihale edilmiş olması ve yeni işe eski işin bitim tarihinden itibaren en geç 1 ay içerisinde başlanacak olması.
- Mevcut dosyadan yapılmakta olan iş ile tekraren verilen veya ihale edilen işin personel çalıştırılmasına dayalı adam/gün sayısı belli hizmet işi niteliğinde bir iş olması.

Soru-6: İşverenin işçisine verdiği altın bedeli prime tabi tutulur mu?

Cevap-6: Altının günlük değerinin belli olması ve her an piyasasında kolayca nakde dönüştürülebileceği ve bu sayede satın alma alternatifi sağlayacağı göz önüne alındığında altın olarak yapılan ödemeler nakit yardım olarak değerlendirilmesi sonucunda hatıra altınlarının sosyal veya kişisel bir ihtiyacın karşılanması maksadıyla verilmemiş olması, hatıra altınlarının tıpkı para gibi alışverişte kullanılabilecek bir ödeme aracı olması nedeniyle, hatıra altın tutarlarının ücret ödeme bordrolarına yansıtılmış olan bedeller üzerinden ilgili ayda sigorta primine esas kazanç tutarına dahil edilmesi, sigortalılara hatıra altın verildiğinin tespit edilmesi ancak ödeme bordrosunda gösterilmediği durumlarda altının verildiği ayın son günündeki Merkez Bankası satış fiyatı üzerinden hesaplanacak miktarının sigorta primine esas kazanç tutarına dahil edilmesi gerekmektedir.

Soru-7: İş akdinin ikale (bozma) suretiyle sonlanması halinde yapılacak ödemeler prime tabi mi?

Cevap-7: İş akdinin ikale (bozma) ile sona ermesi durumunda; Bozma Sözleşmesi ile kararlaştırılan ikale bedelinin hangi kalem alacakları/ tazminatları kapsadığının belirtilmesi ve bu alacaklar/tazminatlar 5510 sayılı Kanunun 80'inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde istisna tutulan ödemeler arasında yer alıyorsa sigorta primine esas kazançta dahil edilmeyecek, bu istisnalar dışında her ne adla yapılırsa yapılsın tüm ödemeler prime esas kazançta dahil edilecektir. Ancak ikale sözleşmesi ile kararlaştırılan ikale bedelinin hangi kalem alacakları/tazminatları kapsadığına yer verilmemesi başka bir deyişle ayırım yapılmaması halinde bu defa ikale bedeli adı altında yapılan tüm ödemeler sigorta primine tabi tutulacaktır.

Soru-8: Alışveriş veya hediye çeki/kartı/fişleri ile çalışanlar için aynı yardım adı altında üçüncü kişilere yapılan diğer ödemeler prime tabi mi?

Cevap-8: Alışveriş/hediye çekleri, hamiline üzerinde yazılı tutar kadar alışveriş yapma imkânı sağlayan bir ödeme aracı olup, bu çekler sigortalılara, gördükleri işe karşılık olmaksızın, belli ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak işverenler tarafından yardım amaçlı verilmekte ve sadece ayakkabı, giyim, erzak v.b. gibi çekte belirtilen ihtiyaca karşılık çek hamiline alışveriş yapma imkanı sağlamaktadır. Dolayısıyla alışveriş/hediye çeklerinin ücret ya da ücret niteliğinde kazanç kavramı içinde yer almadıkları dikkate alınarak, işverenlerin sigortalılara vermiş oldukları

alışveriş/hediye çekleri prime esas kazanç kapsamında değerlendirilemeyecektir. Bu doğrultuda iiverenlerce sigortalıları için üçüncü kişilere yapılan ödemeler sonucunda sigortalısının paradan gayri maddi olarak yararlanmış olduğu alışveriş çekleri, kira ödemeleri, okul öğrenim tutarları, kreş gibi kalemlere ilişkin ödemelerin bulunması halinde söz konusu ödemeler sigortalıya doğrudan yapılan bir ödeme olmadığından 5510 sayılı Kanunun 80 inci maddesi kapsamında prime tabi tutulmayacaktır. Ancak hayatın olağan akışına aykırı muvazaalı uygulamaların tespit edilmesi durumunda yukarıda niteliği belirtilen bu ödemeler prime esas kazançta dahil edilecektir.

Örneğin; (A) firması tarafından çalışan sigortalıların çocuklarına firmanın bulunduğu yerde kreş hizmeti verilmekte olup söz konusu eğitim hizmeti (B) okulundan fatura karşılığı alınmakta ve ilgili okulun banka hesabına doğrudan firma tarafından yatırılmaktadır. Bu itibarla, çalışanların çocukları için işveren tarafından okula yapılan ödemeler, sigortalıya doğrudan yapılan bir ödeme olmadığından prime esas kazanç kapsamında değerlendirilemeyecektir.

Soru-9: Güncel eksik gün kodları nelerdir?

Cevap-9: Güncel eksik gün kodları aşağıda belirtilmiştir.

- 01- İstirahat
- 03- Disiplin cezası
- 04- Gözaltına alınma
- 05- Tutukluluk
- 06- Kısmi istihdam
- 07- Puantaj kayıtları
- 08- Grev
- 09- Lokavt
- 10- Genel hayatı etkileyen olaylar
- 11- Doğal afet
- 12- Birden fazla
- 13- Diğer Nedenler
- 15- Devamsızlık
- 16- Fesih tarihinde çalışmamış
- 17- Ev hizmetlerinde 30 günden az çalışma

- 18- Kısa çalışma ödenegi
- 19- Ücretsiz dogum iznis
- 20- Ücretsiz yol izni
- 21- Diğer ücretsiz izin
- 22- 5434 SK ek 76, gm 192
- 23- Yarım Çalışma
- 24-Yarım Çalışma ve Diğer Nedenler
- 25-Diğer Belge/Kanun Türlerinden Gün Tamamlama
- 26-Kısmi İstihdama İzin Verilen Yabancı Uyruklu
- 27-Kısa Çalışma Ödeneği ve Diğer Nedenler
- 28-Pandemi Ücretsiz İzin (4857 GEÇ.10.MD)
- 29-Pandemi Ücretsiz İzin ve Diğer Nedenler

Soru-10: Eksik gün nedenleri daha sonra değiştirilebilir mi?

Cevap-10: İşverenler tarafından çeşitli sebeplerle daha önce süresinde veya süresi dışında belirtilmiş olan eksik gün nedenlerinin değiştirilmesinin istenilmesi halinde; önceden bildirilmiş olan eksik gün nedeninin, yanlış olduğunun SGK tarafından somut ve açık bir şekilde anlaşılması halinde, işverenin talebine gerek kalmaksızın ve herhangi bir süre sınırlaması gözetmeksizin eksik gün bildirim kodu değiştirilecektir.

İşveren tarafından SGK' ya bildiri mi yapılan eksik gün kodunun değiştirilmesinin istenildiği ancak eksik gün nedeninin, yanlış olduğunun SGK tarafından somut ve açık bir şekilde anlaşılmadığı durumlarda ise; gün sayısında değişiklik olmamak kaydıyla eksik gün nedeninin, bildirildiği aylık prim ve hizmet belgesinin yasal olarak verilmesi gereken son günü izleyen 6 ay içinde değiştirilmesinin talep edilmesi halinde söz konusu istek kabul edilecektir. Eksik gün nedeninin bildirildiği aylık prim ve hizmet belgesinin yasal olarak verilmesi gereken son günü izleyen 6 aydan sonra değiştirilmesinin talep edilmesi halinde ise değişiklik talebinin her zaman düzenlenebilir nitelikte olmayan belge ile kanıtlanması istenilecek, kanıtlanamaması halinde ise değişiklik yapılmayacaktır

Yazılım, danışmanlık ve ücretsiz araçlar

YAZILIM VE HİZMET

Bordro ve Özlük Yazılımı

Karmaşık bordroyu tek motorda çalıştırın.

prozon.net/bordro-ve-ozluk-yazilimi/

Bordro Outsource

Operasyon bizde, ekran ve veri sizde.

prozon.net/insan-kaynaklari/bordro-outsource/

Ar-Ge, Teknopark, TEKMER

Kurgu, başvuru ve muafiyet süreçleri.

prozon.net/yatirimlar-ve-ar-ge/

ÜCRETSİZ ARAÇLAR

Hesap Makineleri

Bordro ve tazminat hesapları; üyelik gerekmez.

prozon.net/hesap-makineleri/

Analiz Merkezi

Teknopark ve teşvik analizleri.

analiz.prozon.net

Yıllık Parametreler

SGK ve vergi parametreleri, yıl yıl.

prozon.net/yillik-parametreler/

GÜNCEL KALIN

Mevzuat Takvimi

Beyan ve ödeme günleri tek takvimde.

prozon.net/mevzuat-takvimi/

Mevzuat Sirküleri

Haftada üç gün, ücretsiz e-posta bülteni.

prozon.net/sirkuler/#bulten

Bu belge <https://prozon.net/sirkuler/sosyal-guvenlik-kurumunun-2020-20-sayili-genelgesi-ile-10-ozellik-arz-eden-sorulara-cevaplar/> adresindeki sirkülerden 21.09.2026 05:40 tarihinde üretilmiştir. Mevzuat değişebilir; güncel metin için siteyi ziyaret edin. Sirküler, bilgilendirme amaçlıdır; somut olaylar için danışmanlarımızla görüşün.

Prozon Kurumsal Teknoloji Çözümleri A.Ş. · Artan Plaza, Bağlarbaşı, Feyzullah Cd. No:140 Kat:5, 34844 Maltepe / İstanbul · +90 216 808 02 39 · bilgi@prozon.net